

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

A. ΝΟΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ

1. Μουσείο Χανίων

Κατά το 1965 συνεπληρώθη ή τακτοποιήσις των διαφόρων αρχιτεκτονικών μελών και επιγραφών εις τό βόρειον προαύλιον του Μουσείου και έδημιουργήθη μικρός κήπος, ούτω δέ ο χώρος είναι πλέον προσιτός εις τόν έπισκέπτην.

Περί τό τέλος του έτους ήρχισαν αι έργασια συγκολλησεως των κεραμεικών εϋρημάτων εκ των άνασκαφών Καστελλίου Χανίων κατά τά έτη 1964 και 1965 και εκ των περισυλλογών εις τό σπήλαιον τής Πλατυβόλας άρκετά έξ αυτών εξετέθησαν ήδη εις τό Μουσείον.

Άπηλοτριώθησαν τά περι τόν Άγιον Φραγκίσκον προσκτίσματα (κωδωνοστάσιον, τμήματα μονής). Τό κωδωνοστάσιον μετά από πρόχειρον έπισκευήν χρησιμεύει ως άποθήκη των νέων αρχαιολογικών εϋρημάτων και συγχρόνως ως έπισημονικόν εργαστήριον εντός του Μουσείου.

2. Αρχαιολογικαί έρευναί

a. Άνασκαφή Καστελλίου Χανίων

Η έρευνα συνεχίσθη και κατά τό 1965 εις τήν πλατείαν Άγίας Αικατερίνης διά κονδυλίαν τής Ύπηρεσίας Άρχαιοτήτων και του Δήμου Χανίων. Άντικειμενικοί σκοποί τής δευτέρας ταύτης άνασκαφικής περιόδου ήσαν ο έντοπισμός αρχιτεκτονικών ίχνών και αι στρωματογραφικαί παρατηρήσεις. Η κατά τήν άνασκαφήν όμως του 1964 διαπίστωσις ότι εις τόν χώρον αυτόν είχεν οικοδομηθή ένετική μονή με βαθειάν ύποθεμελίωσιν, έδημιούργησεν ιδιαιτέρας δυσκολίας (βλ. ΑΔ 20 (1965): Χρονικά, σ. 568). Μετά τήν μελέτην των προσιτών ένετικών χαρτών τής πόλεως έντοπίσθη έν τμήμα τής πλατείας, εις τό όποιον θα έπρεπε νά εύρίσκοντο οι άνοικτοι χώροι τής μονής. Τά άποτελέσματα έδικαίωσαν τάς προσδοκίας.

Συνολικώς ήνοιχθησαν δύο τάφροι (Σχ έ δ. 1) και έσημειώθησαν στρώματα σχετικώς άδιάτακτα κάτω των 2 μ. και μέχρι του βράχου (2.80-3.10 μ.), τά όποια έδωσαν πολυάριθμα δείγματα παλαιοανακτορικής και πρωίμου νεοανακτορικής κεραμεικής. Η κεραμική, ή όποια άπεκαλύφθη μέχρι βάθους 2 μ. καλύπτει άπάσας τάς χρονικάς περιόδους από τής ύστερας νεολιθικής μέχρι και τής γεωμετρικής.

Εις τήν τάφρον Ι και εις βάθος 0,25 μ. μόνον από τής επιφανείας, άπεκαλύφθη τμήμα τοίχου εκ μεγάλων παρολίθων εις τρεις δόμους, συνολικου βάθους 1.45 και μήκους 2.70 μ. (Πί ν. 460 α). Εις βάθος 0,55 μ. έφάνη τό άνω μέρος πίθου, ο όποιος άνευρέθη σχεδόν άκέραιος. Περί τήν βάση του πίθου άνευρέθησαν εις τεμάχια έξ ψευδόστομοι άμφορείς και εις κρατήρ. Ο πίθος, φέρον σχοινοειδή διακόσμησιν, τέσσαρας λαβάς ύπό τό στόμιον και δύο εις τό ύψος τής κοιτίας, έχει ύψος 1.10 μ. και άνευρέθη in situ. Τό τμήμα τουτο του τοίχου άνήκει εις άποθηκευτικás έγκαταστάσεις. Οί ψευδόστομοι άμφορείς είναι του τύπου, ο όποιος συναντάται εις τάς έλλαδικás έγκαταστάσεις, πολλακίς ένεπίγραφος (Πί ν. 461 α).

Η κεραμική μέχρι βάθους 2 μ. έδωσε πλήν των μετανακτορικών δειγμάτων και όλίγα ύστερα νεολιθικά, προανακτορικά, παλαιοανακτορικά και νεοανακτορικά δστρακα (Πί ν. 461 β-δ). Η άταξία αυτη των κεραμεικών εϋρημάτων εις σημεϊον μάλιστα κείμενον πλησίον του τμήματος των οικοδομικών λειψάνων και των άγγείων, τά όποια άνευρέθησαν in situ, δύνανται ευκόλως νά έρμηνευθη εκ τής ύπάρξεως νεωτερικών τοίχων εις άπόστασιν 1 μ. προς Ν. και ύποθεμελίωσεων εις άρκετόν βάθος. Κάτω όμως των 2 μ. και μέχρι του βράχου ή κεραμική ήτο βασικώς ύστερα παλαιοανακτορική και πρώιμος νεοανακτορική με κύριον κεραμεικόν σχήμα τό κύπελλον άνευ επιχρίσματος και διακοσμήσεως. Εις τά τελευταία άνωθεν του βράχου εκατοστά τά τεμάχια των κυπέλλων τουτων σχηματίζουν σχεδόν ιδιικών των «στρώμα», ένθ εις τό βράχον άνευρέθη κυκλικόν λάξευμα πλήρες άργίλου τρία παρόμοια λαξεύματα άνευρέθησαν εις μικράν άπόστασιν προς Δ. Έπειδή ώρισμένα των τεμαχίων των κυπέλλων τουτων είναι κακής ποιότητος και πιθανώς ήχρηστεύθησαν άμέσως μετά τήν όπτησιν, επειδή είναι άνευ χρώματος και κοσμημάτων, άνευρέθησαν εις μεγάλην ποσότητα όμου μετά τεμαχίων πηλου και, τέλος, επειδή ύπάρχουν τά πλήρη άργίλου λαξεύματα, πιστεύεται ότι πρέπει νά εύρισκώμεθα πλησίον ένός κεραμεικου έργαστηρίου, εις άκμήν κατά τήν κυρίως παλαιοανακτορικήν περίοδον.

Η τάφος ΙΙ ήνοιχθη άνατολικώς τής Ι και εις μικράν άπό αυτης άπόστασιν. Εις βάθος 0,40 μ. ήρχισε νά άποκαλύπτεται τμήμα τοίχου εκτισμένου διά μικρών λίθων, μήκους 0,90 μ., ο όποιος εις τό άνατολικόν αυτου άκρον κάμπτεται και σχηματίζει άνοιγμα διά θύραν πλάτους 0,90 μ. Ο τοίχος ουτος παρακολουθεϊται μέχρι βάθους 2.20